

**„Ressursitõhus Euroopa”
Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste
uuring
Tulemuste kokkuvõte**

Käesolevad järeldused põhinevad dokumendil „Hinnang juhtalgatusele „Ressursitõhus Euroopa””, mille koostas Viini majandusülikooli uurimisinstituut (Research Institute for Managing Sustainability, RIMAS) (Zoran Rušnov ja Norma Schönherr).

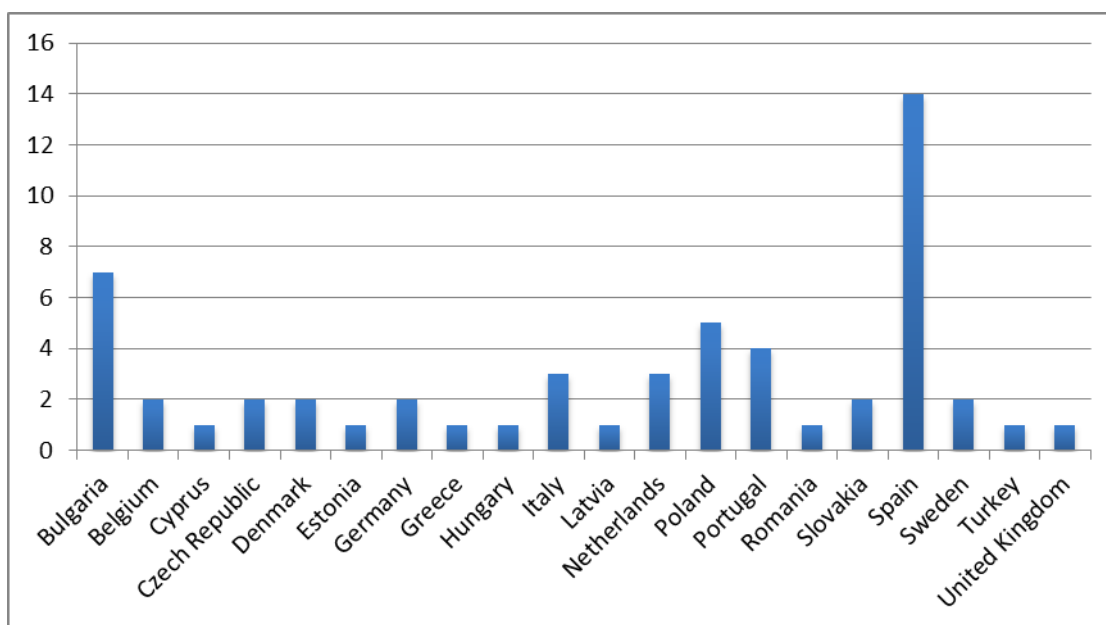
Esitatud järeldused ei väljenda Regionide Komitee ametlikke seisukohti.

Täiendav teave Euroopa Liidu ja Regionide Komitee kohta on kättesaadav internetis aadressidel <http://www.europa.eu> ja <http://www.cor.europa.eu>.

Põhiteave

2013. aasta teises kvartalis viis Regioonide Komitee oma strateegia „Euroopa 2020” järelevalveplatvormi kaudu läbi uuringu juhtalgatuse „**Ressursitõhus Euroopa**”¹ kohta, andes selle praegusele seisule hinnangu kohalike ja piirkondlike omavalitsuste seisukohast.

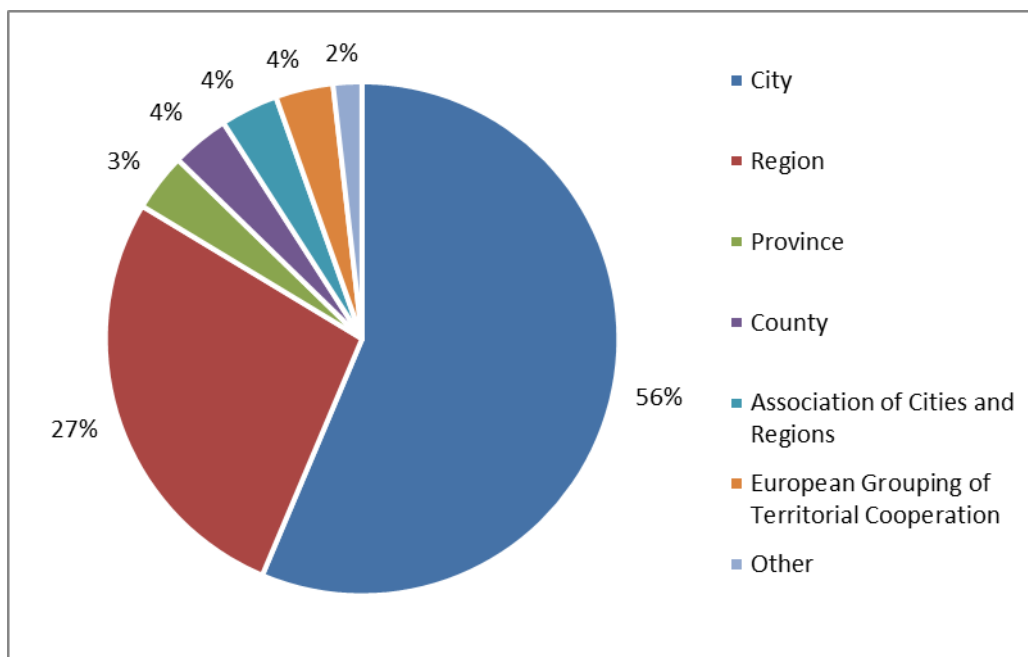
Uuring on osa strateegia „Euroopa 2020” ulatuslikumast hindamisest, mille Regioonide Komitee käivitas 2012. aasta detsembris ja mis kestab kuni 2013. aasta novembrini. Eraldi hindamiste tulemused on olnud aluseks seitsmele konverentsile – üks iga juhtalgatuse kohta – ja neid kasutatakse Regioonide Komitee dokumendis, mis esitatakse Euroopa Komisjonile panusena strateegia „Euroopa 2020” vahekokkuvõttesse, mis on kavas avaldada 2014. aastal. Käesolev uuringuaruanne põhineb **55 vastusel 20st ELi liikmesriigist ja Türgist** (vt allolev joonis 1.1). Tulemusi tutvustatakse Regioonide Komitee konverentsil 2.-3. septembril 2013 Vilniuses.

Joonis 1: saabunud vastuste arv ELi liikmesriigiti

Enamik vastustest saabus linnadest (56 %), neile järgnesid piirkonnad (27 %), maakonnad (4 %), linnade ja piirkondade ühendused (4 %), Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus (4 %), provintsid (3 %) ja muud (2 %), nagu on näidatud joonisel 1.2. 55 vastanust 27 kuuluvad Regioonide Komitee strateegia „Euroopa 2020” järelevalveplatvormi.

¹ Uuring kestis 30. aprillist 11. juulini 2013; küsimustik ja üldine taustteave on kättesaadavad veebilehel <https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Surveys/Pages/A-Resource-Efficient-Europe.aspx>.

Joonis 2: saabunud vastuste jaotus omavalitsuse tüübi järgi

Käesolev aruanne on jagatud nelja ossa vastavalt küsimustikus esitatud küsimuste rühmadele. Need osad on järgmised.

- Poliitilised väljakutsed ja lahendused kohalikul ja piirkondlikul tasandil;
- Ressursitõhusa Euroopa roll kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks;
- Riiklike poliitikameetmete asjakohasus kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks;
- Poliitika ja rahastamine.

Igas osas võetakse kokku vastustest nähtuvad suundumused ja tuuakse välja konkreetsed väljavaated ja eraldi märkused. Nendele neljale osale eelneb sissejuhatus, milles esitatakse teavet juhtalgatuse enda ja sellega seotud poliitikavaldkondade aktuaalsete teemade ja väljakutsete kohta.

Kokkuvõte ja järeldused

Uuringu aluseks oli 18 küsimust, mis olid jaotatud nelja ossa. Peamistest tulemustest esitatakse kokkuvõte, millele järgnevad saadud vastuste põhjal tehtud järeldused.

- **71 %** kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest nägi **energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist oma piirkonna/linna ees seisva peamise väljakutsena**, samas kui **58 %** vastanutest pidas peamiseks väljakutseks **ressursside tõhusamat kasutamist**. Järgnesid **üleminek vähem CO₂-heiteid tekitavale majandusele ja transpordisektori ajakohastamine**, mida kumbagi mainis **44 %** vastanutest.
- **67 %** vastanutest oli seisukohal, et nende piirkonna praegusi väljakutseid silmas pidades on **kõige olulisem eesmärk leida ja luua kohalikul tasandil uusi majanduskasvu- ja innovatsioonivõimalusi ning tugevdada Euroopa Liidu konkurentsivõimet**. **58 %** märkis kõige olulisema eesmärgina **võidelda kliimamuutustega ja piirata mõju, mida avaldab loodusvarade kasutamine keskkonnale**, samas kui **56 %** vastanutest mainis vajadust **parandada majanduse toimimist, vähendades samas loodusvarade kasutamist**.
- **53 %** uuringus osalejatest on võtnud vastu ressursitõhususealaseid poliitikameetmeid **vähese CO₂-heitega ressursitõhusate energiasüsteemide** valdkonnas. **44 %** vastanutest on ellu viinud nii **säästva tarbimise ja tootmise kui ka vähese CO₂-heitega ressursitõhusa transpordiga** seotud poliitikameetmeid. **35 %** on piirkondlikul tasandil rakendanud poliitikameetmeid seoses **toorainete (mineraalid, metsad ja biomass) tõhusa kasutamisega** ning **29 %** on võtnud meetmeid **jäätmevaba majanduse ja bioloogilise mitmekesisuse, ökosüsteemi teenuste ja maakasutuse** valdkonnas.
- **65 %** kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest vastas, et nad on **võtnud poliitikameetmeid, mis on omavahel seotud integreeritud raamistikku**, ja vaid **15 %** nentis, et **ei ole võtnud integreeritud poliitikameetmeid**. **20 %** osalejatest ei vastanud sellele küsimusele.
- **44 %** vastanutest märkis, et eesmärk **vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20 % võrra 1990. aasta tasemest on küllaltki realistlik**. **35 %** vastas, et see eesmärk on **igati saavutatav**. Seoses eesmärgiga **tõsta taastuvenergia osakaal 20 %-le** leidis **56 %** vastanutest, et see on **küllaltki realistlik**, samas kui **33 %** pidas seda **igati saavutatavaks**. Mis puutub eesmärki **suurendada energiatõhusust 20 % võrra**, siis **56 %**

osalejatest pidas seda **küllaltki saavutatavaks** ja **31 %** nägi seda eesmärki **igati saavutatavana**.

- **65 %** vastanutest pooldaks linnapeade pakti võrgustiku lähenemisviisi laiendamist jäätmekäitlusele kui kesksele valdkonnale. **55 %** hõlmaks sellesse veemajanduse ja **53 %** vastanutest mainis **bioloogilist mitmekesisust ja maakasutust**. Lisaks soovis **51 %** vastanutest õhusaaste hõlmamist linnapeade pakti.
- Peaaegu **46 %** osalejatest leidis, et eesmärk **vähendada toidutarneahela ressursisisendit 20 % võrra on küllaltki realistlik**, samas kui **27 %** vastanutest ei pidanud seda **asjakohaseks**. Seoses eesmärgiga, et **kõik uued hooned on peaaegu nullenergiamaajad ja väga materjalitõhusad**, leidis **45 %** vastanutest, et see on **küllaltki realistlik**, ja **42 %** oli seisukohal, et see on **igati asjakohane**. Mis puutub liikuvusse, siis **44 %** vastanutest pidas **transpordist pärit kasvuhoonegaaside heite vähendamist 1 % võrra aastas igati saavutatavaks** ja **36 %** pidas seda eesmärki **küllaltki realistlikuks**.
- **64 %** kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest märkis, et **veevarude parema majandamise edendamine** on nende piirkonnas/linnas **kõige asjakohasem poliitikameede**. Veel **55 %** viitas **säästvale tarbimisele ja tootmisele**, samas kui **53 %** mainis **jäätmete muutmist ressursiks**. Lisaks tõi **45 %** välja, et oluline on tagada **suurem toetus teadusuuringutele ja innovatsioonile**.
- **51 %** vastanutest märkis, et juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” meetmetest on **kõige keerulisem saavutada innovatsiooni ja investeringuid**. **47 %** avaldas kahetsust selle üle, et **toetusi** on samuti **raske saada**.
- Küsimusele, millised on juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” tugevad ja nõrgad küljed piirkonna/kohaliku tasandi seisukohast vaadatuna, andsid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused väga erinevaid vastuseid, mis ühtisid kahes põhipunktis: omavalitsused hindavad ühelt poolt eesmärkide seadmist juhtalgatuses ja teiselt poolt suurema kaalu andmist Euroopa keskkonnapoliitikale. Nõrkustest tõi kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused välja selle, et juhtalgatus „Ressursitõhus Euroopa” ei ole piisavalt kohandatud majanduskriisiga, mis aeglustab ressursitõhususe arengut piirkondlikul tasandil. Märkustena toodi muu hulgas välja ka kohalike osalejate vähene kaasatus ja eesmärkide suuniste ebamäärasus.

- **27 %** vastanutest soovitaks teha juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” **muudatusi.**
- **36 %** osalejatest leidis, et **nende riiklik reformikava vastab adekvaatselt nende piirkonna/kohaliku tasandi vajadustele** juhtalgatusega „Ressursitõhus Euroopa” hõlmatud valdkondades. Seevastu **20 %** osalejatest oli arvamisel, et nende riiklik reformikava ei vasta adekvaatselt nende piirkonna/kohaliku tasandi vajadustele ressursitõhususega seotud poliitikavaldkondades.
- Küsimusele, kas nad soovitaksid teha mingeid muudatusi oma riigi **riiklikus reformikavas ressursitõhususe valdkonnas, vastas ainult 25 % osalejatest jaatavalt.**
- Kui **71 %** vastanutest möönis sõltumist rahastamisallikatest, siis **ERF** näis olevat juhtalgatusega „Ressursitõhus Euroopa” seotud meetmete puhul enim kasutatud rahastamisallikas. Ent kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kasutavad ka **ühtekuuluvusfondi (47 %)**, millele järgnesid **ESF (40 %)** ja **LIFE (35 %)**.
- **49 %** vastanutest on võtnud meetmeid, et viia juhtalgatust „Ressursitõhus Euroopa” ellu partnerluses erinevate valitsustasanditega.
- **40 %** vastanutest märkis, et **ELi olemasolev poliitikaraamistik ei ole loonud piisavalt sidemeid kohaliku tasandiga.**
- **73 %** kohalikest ja piirkondlikest omavalitsustest täheldas, et neil on olemas **strateegia eri osalejate kaasamiseks, et saavutada juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” alla koondatud poliitilised eesmärgid.** Sellest 73 %-st viiendik viib üldsuse kaasamiseks läbi teabekampaaniaid. Ainult 10 % kaasab aktiivselt VKEsid sektoriülese lähenemisviisi alusel.

Üldiselt näib, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on liikumas juhtalgatuse „Ressursitõhus Euroopa” eesmärkide saavutamise suunas. Siiski on teatud eesmärkide saavutamiseks vaja lahendada mõned probleemid. Näiteks peavad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peamiseks väljakutseteks energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist, nagu eespool mainitud. Seda võib põhjendada asjaoluga, et üleminek tavapäraselt energiasüsteemidelt taastuvatele tekitab oma rakendamisel probleeme, tulenev need siis rahalistest või tehnoloogilistest piirangutest.

Samuti osutab vajadusele kulusid vähendavate ja majandust hoogustavate innovaatiliste energiasüsteemide järele see, kui tähtsaks peavad kohalikud ja

piirkondlikud omavalitsused uute majanduskasvu- ja innovatsioonivõimaluste leidmist ja loomist. Suundumus, mis ilmnes kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vastustest seoses eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20 % võrra, on propageerida ja laiendada ühistranspordi kasutamist, et vähendada liiklusheiteid.

Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kirjeldasid ka raskusi seoses toidutarneahela ressursisisendi vähendamisega, kuna puuduvad riikide valitsuste suunised. Tõstatati ka selliseid küsimusi nagu ressursitõhususe projektidele investeeringute saavutamine kas ELi või erasektori rahastamise kaudu.

Mis puutub ettepanekutesse juhtalgatuse muutmiseks, siis kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tõid välja sarnaseid argumente, eriti vajaduse suurema eelarve ja selgete siduvate eesmärkide järele. Lisaks kutsusid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused kindlalt üles looma enam sidemeid kohaliku tasandi ning ELi poliitikaraamistiku vahel, tuues näiteid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vähese kaasatuse kohta selles valdkonnas.
